

FRIVILLIGHET NORGES «ARBEIDSMODELL»

Frivillighet Norge har utviklet en modell for å øke bruken av og deltagelsen i frivillig aktivitet i Norske kommuner. Modellen kalles «Arbeidsmodellen» og går i korte trekk ut på at kommunen utpeker en kommunalt ansatt som ansvarlig for å følge opp frivilligheten, at kommunen har og aktivt følger opp en frivillighetserklæring og at kommunen kommuniserer tilbudene mot brukerne. Frivillighet Norge kan samarbeide med kommunen om å realisere Arbeidsmodellen.

Her er noen typiske utfordringer Frivillighet Norge kan møte ved samtaler med kommuner om slikt samarbeid:

Må kommunen følge anbudsreglene?

Kommunen må følge anbudsreglene når den inngår kontrakter. En kontrakt er en gjensidig bebyrdende avtale, jf. anskaffelsesforskriften § 4-1 (1) a., dvs. en avtale der kommunen har både rettigheter og plikter av økonomisk art. Dette er typisk tilfelle når en leverandør utfører tjenester kommunen er forpliktet til å gjøre, eller som kommunen ellers ville gjort i egenregi.

Samarbeidet med Frivillighet Norge omfatter ikke lovpålagte plikter for kommunen eller en detaljregulert avtale. Det dreier seg derimot om oppgaver som tradisjonelt har ligget hos frivillige og som ikke er av økonomisk art. Se mer om dette i pkt 2.2.2.1 i regjeringens veileder om anskaffelsesreglene:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-offentlige-anskaffelser/id2581234/?ch=4#id0028>

Hvis kommunen likevel må følge anbudsreglene

1. Har kommunene lov til å snakke med Frivillighet Norge om disse løsningene?

Ja, i henhold til § 12-1 (2) i anskaffelsesforskriften kan kommunene både søke og motta råd fra leverandører for bruk i planlegging og gjennomføring av en anskaffelse. Loven har ingen begrensninger på form, og kommunen kan ha samtaler med leverandører både på eget og på leverandørenes initiativ.

2. Hvilke regler må kommunen i tilfelle følge?

Frivillighet Norge legger opp til at kommunen yter et tilskudd på kr 99 000 pr år. Hvis dette innebærer at samarbeidet anses som en kontrakt, er kontraktssummen kr 396 000, jf. § 5-4 (12) b.

Kontrakten følger i tilfellet del I i anskaffelsesforskriften, som betyr at kommunen må følge de grunnleggende anskaffelsesrettslige prinsippene. Dette medfører imidlertid ikke kunngjøringsplikt og ikke risiko for overtredelsesgebyr. Det innebærer heller ikke mye formalia.

I grove trekk innebærer dette at kommunen må gjennomføre en konkurranse om de tjenestene kommunen vil kjøpe. Dette er i tilfellet uproblematisk for Frivillighet Norge

3. *Må kommunen bruke mye ressurser på en anbudsprosess?*

Nei. Et grunnleggende prinsipp i anskaffelsesloven § 4 er prinsippet om forholdsmessighet. I forarbeidene (Prop.51 L (2015-2016)) står det følgende om dette prinsippet:

«Dette innebærer på den ene siden at de krav som stilles til prosedyren oppdragsgiver skal gjennomføre, må stå i forhold til det som skal anskaffes. Jo mindre og enklere en anskaffelse er, jo mindre vidtrekkende prosedyrekrav kan utledes av de øvrige prinsippene. På den annen side innebærer forholdsmessighetsprinsippet at de krav som oppdragsgiver stiller til leverandørene, må stå i forhold til anskaffelsen. Oppdragsgiver skal ikke stille strengere krav enn det som er nødvendig for å realisere formålet med anskaffelsen. Departementet understreker at dette er meget sentralt for å realisere lovens formål om effektiv bruk av samfunnets ressurser, særlig ved de mindre anskaffelsene. Departementet viser også til at forholdsmessighetsprinsippet har fått en mer sentral plass i de ny anskaffelsesdirektivene»

Etter vår oppfatning betyr dette at kommunen ikke skal bruke mer penger på å gjennomføre anskaffelsen, enn det kommunen vil kunne spare ved å bruke pengene. Vi antar at det er minimalt å spare når tilskuddet er så lavt som kr 99 000 pr år, og at kommunen derfor bør bruke minimalt med ressurser på en anbudsprosess.

Kan tilskuddet utgjøre statsstøtte?

Etter vår oppfatning utgjør tilskuddet ikke statsstøtte. For at et tilskudd skal anses som statsstøtte må seks vilkår være oppfylte:

1. Mottaker av støtte er et foretak som utøver en økonomisk aktivitet (foretaksvilkåret)
2. Støtten er gitt av staten eller av statsmidler i enhver form.
3. Støtten innebærer en økonomisk fordel for mottakeren
4. Støtten begunstiger enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer eller tjenester (selektivitetsvilkåret)
5. Støtten kan virke konkurranseskadende
6. Støtten kan påvirke samhandelen mellom EØS-landene

Etter vår oppfatning bedriver vi ikke økonomisk aktivitet. Vilkår nr 1 er derfor ikke oppfylt. Vi mener videre at vilkår 3 ikke er oppfylt. Vi kan heller ikke se at vilkår nr 6 kan være oppfylt.

Regjeringen har skrevet mer om dette her:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransopolitikk/regler-om-offentlig-stotte-listeside/offentlig-stotte-generell-innforing-i-re/id430130/>

Dersom dette likevel skulle anses som statsstøtte, antar vi at kommunene likevel kan yte støtte etter unntaket for bagatellmessig støtte. Se mer om dette her:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransopolitikk/regler-om-offentlig-stotte-listeside/bagatellmessig-stotte/id2412660/>